

In deze rubriek vertellen dochters over de band met hun moeder en vice versa.
DEZE KEER

Actrice Monique van de Ven (70)

‘Net als mijn moeder ben ik VAN NIETS OF NIEMAND ONDER DE INDRUK’

Als jonge weduwe met drie kinderen stond Puck, de moeder van Monique van de Ven, in de overlevingsstand. Voor emoties was geen plaats. Wel was er veel kracht en pragmatisme, wat Monique enorm hielp na de dood van haar oudste zoon Nino.

TEKST Doret van der Sloot

DOCHTER
Monique van de Ven
GEBOORTEJAAR 1952
GEBOORTEPLAATS
Zeeland

MOEDER Puck Vos
GEBOORTEJAAR 1915
GEBOORTEPLAATS Delft
OVERLEDEN 2008

‘Mijn moeder is geboren in een geslacht van rooms-katholieke notabelen: burgemeesters, chirurgen en wijnhandelaren. Die kant van mijn stamboom ademt welgesteldheid en ambitie. Als oudste van negen kinderen was mijn moeder – Puck Vos heette ze – ook ambitieus. Met gemak doorliep ze de hbs. Ze wilde tandarts worden. Maar ze mocht van haar ouders niet studeren: haar drie broers kregen voorrang. Praktisch en avontuurlijk als ze was, besloot ze missiezuster te worden. Mijn grootouders waren vast opgelucht toen ze werd afgekeurd voor de opleiding in Londen; zo bleef het hechte gezin in Rijswijk intact. Ze volgde verschillende opleidingen, van typiste tot secretaresse. Al snel beheerste ze Frans, Duits en Engels. Ze werd verliefd op een tien jaar oudere jongen uit Brabant en kreeg binnen zes jaar drie kinderen.

Tot zover is haar verhaal niet zoveel anders dan dat van haar tijdgenoten, totdat ze er op haar tweeënveertigste alleen voor kwam te staan. Op 18 juli 1957 kreeg mijn vader een hartinfarct. Het was een hete zomer, hij moest diezelfde avond nog worden begraven. Mijn moeder bleef in Brabant achter met een bedrijf, personeel, land, perenbomen, een groot huis en een hoge hypotheek.

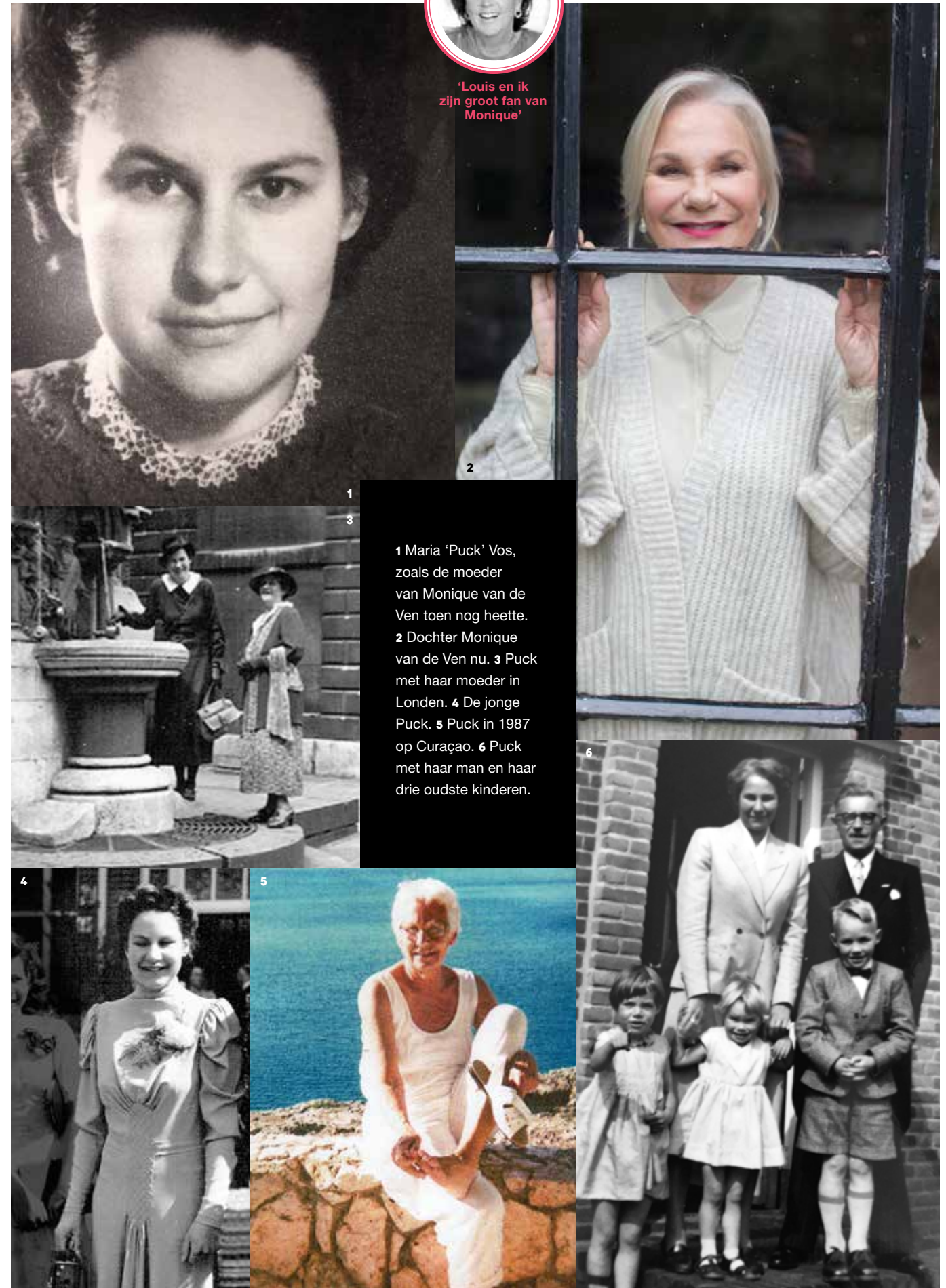
ONVERSCHROKKEN AKELA

Vormde ze als knappe jonge weduwe een bedreiging voor de rooms-katholieke gemeenschap? Of is ze eigenlijk altijd ‘import’ gebleven en keerde de gemeenschap zich tegen haar nadat de bescherming van mijn vader was weggefallen? Wat het ook was, we verhuisden binnen no-time terug naar haar ouderlijk huis. Daar was het warm en veilig, daar kreeg ons leven vorm.

Mijn moeder bleek een onverschrokken akela. Binnen twee jaar had ze haar zaken op orde. Ze werkte fulltime bij een bedrijf dat met de productie van computers zijn tijd ver vooruit was. We reden met de deux-chevaux naar Parijs, sloegen onder de Eiffeltoren ons kamp op en dan zette ze

‘Louis en ik zijn groot fan van Monique’

1 Maria 'Puck' Vos, zoals de moeder van Monique van de Ven toen nog heette. 2 Dochter Monique van de Ven nu. 3 Puck met haar moeder in Londen. 4 De jonge Puck. 5 Puck in 1987 op Curaçao. 6 Puck met haar man en haar drie oudste kinderen.

‘Ik had maar één doel: MIJN MOEDER GELUKKIG MAKEN’

Over Monique

Nederlands actrice en regisseur. Speelde in meer dan vijftig films en televisieproducties. Daarnaast al vijftientig jaar ambassadeur van Unicef. **Heden** Autobiografie in voorbereiding, evenals een documentaire (regie: Claire Pijman) over vijftig jaar vrouwen in de film aan de hand van Monique's rollen.

Mijn moeder en ik lijken zeker op elkaar. We omarmen wat er op ons pad komt en maken er altijd het beste van. Van haar heb ik geleerd het leven

heerlijke koffie op haar gasbrander. Als ik aan die tijd terugdenk, zie ik lange zomers met grote, door mijn moeder aangestoken vuren. Ze had

een rond bed en de minnaar die geregeld bleef slapen, noemden we oom Tom. Ze was sterk, onafhankelijk en enorm gedisciplineerd. En van ons verwachtte ze hetzelfde. Een halfuur voordat ze van haar werk thuiskwam, ruimden mijn zus en ik het hele huis op. Dat zorgde voor de orde, de rust en het overzicht die ze afdwong.

Na binnenkomst dronk ze altijd een glas sherry. Daarna ging ze op de grond liggen om haar yogaoefeningen te doen. Ze stond vervolgens ferm op met de woorden: ‘Zo, en nu gaan we koken.’ Tijdens de afwas vertelde iedereen beurtelings over zijn dag. Om echt met elkaar in dialoog te gaan, kocht ze twee halfronde banken van groene ribstof, met daartussen een meubel dat ze een vijvertafel noemde.

Ik denk eigenlijk dat mijn moeder boven alles heel pragmatisch was. En ze was voor de duivel niet bang. Ze leerde ons de etiquette die bij haar afkomst hoorde. Niet omdat ze die zo belangrijk vond – ze was niet bepaald tuttig of conservatief –, maar ze vond het belangrijk dat we ons altijd en overal konden aanpassen en meedoen. Daarvoor ben ik haar tot op de dag van vandaag dankbaar. Je kunt mij overal neerzetten, ook ik ben van niets of niemand onder de indruk.

TURKS FRUIT

Op mijn zeventiende ging ik naar de Toneelschool in Maastricht. Mijn moeder verhuisde naar Spanje. Een jaar later vroeg ik haar de contracten voor mijn rol in de verfilming van Jan Wolkers' *Turks Fruit* te lezen en mede te ondertekenen. Voor haar moet het heftig zijn geweest om te lezen wat ik voor deze rol moest doen. Vierentwintig uur per dag beschikbaar zijn. Keihard werken. Bloot in beeld. Vrijscènes. Injecties in mijn gezicht om er aan het eind van de film heel ziek uit te zien, al is dat laatste uiteindelijk toch niet gebeurd. En het was 1972, hè?! En ik was nog zo jong. Na het lezen keek ze me indringend aan en vroeg: ‘Wil je dit?’ Mijn antwoord was natuurlijk ja en dus tekende ze zonder commentaar alle papieren.

ten volle te leven. Natuurlijk heeft het hebben van een sterke, dominante moeder ook een keerzijde. Er was niet veel ruimte voor onze emoties of sentimenten. Mijn zus en ik kregen al jong de opdracht haar troostmeisjes te zijn. Mijn eerste ‘rollen’ hadden één doel, onze moeder gelukkig maken. Ook vond ze dat mijn broer beter in een gezin met jongens kon opgroeien; later stuurde ze hem naar de paters.

Er knapte iets in mij tijdens de première van *Romeo* (1990). Mijn ziel en zaligheid zaten in die indringende film. Mijn lievelingstante, mijn moeders zus, overlaadde me na afloop met warme loftuitingen. Het enige wat mijn moeder zei was: ‘Is er koffie?’ Haar onvermogen om complimenten te geven of het over mijn emoties te hebben, brak me toen op. Ineens zag ik dat het eigenlijk altijd over haar verdriet ging.

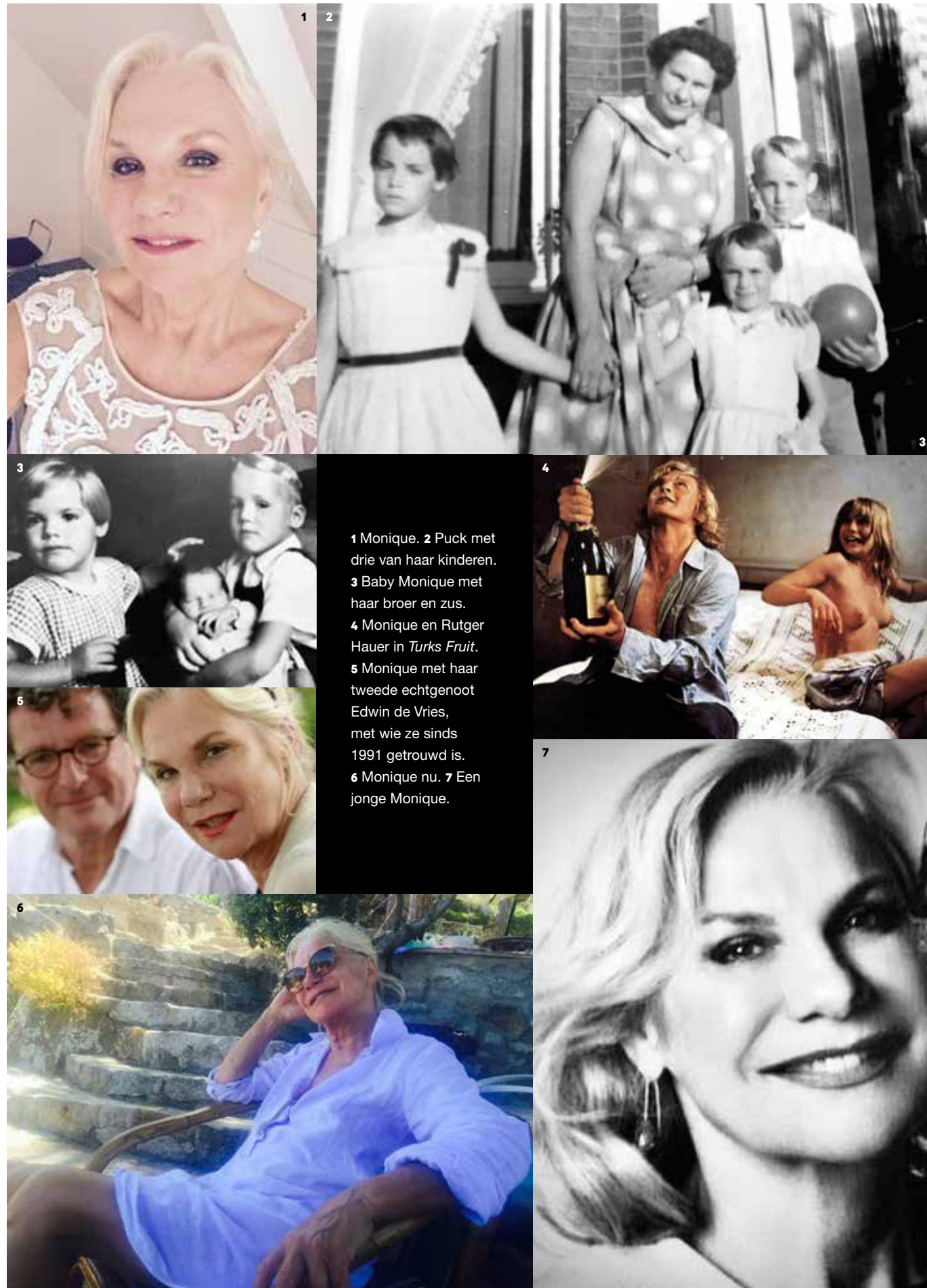
GEAMPUTEERD GEZIN

Edwin heeft in die periode goed werk verricht als mediator. Hij sprak veel met haar en legde mij uit dat haar houding geen desinteresse in mij was. Hij zag vooral een zachte, verlegen vrouw die niet ‘soft’ of ‘zwak’ wilde zijn.

Toen we in 1993 onze oudste zoon Nino verloren, kwamen de eigenschappen van ‘Puck de akela’ goed van pas. Stoïcijns en pragmatisch zorgde ze voor kleine broer Sammie, toen vier maanden oud. Emotioneel bleef ze misschien op afstand, maar op haar manier zorgde ze goed voor mijn geamputeerde gezin. Hierdoor kon ik me beter terugtrekken om mijn grootste leed ten diepste te ervaren.

De relatie met mijn moeder is daarna altijd gelijkwaardig gebleven. Uiteindelijk is ze na een rijk leven in het buitenland terug naar mijn zus en mij gekomen. Nadat ze haar heup brak, besloot ze niet te revalideren. Ze stopte met eten en drinken en twee maanden later was ze er niet meer.

Pas de laatste dagen van haar leven werd ze kwetsbaar. Ze legde haar armen om me heen en was er helemaal voor mij. Dat cadeau zal ik, net als de lessen die ik van haar leerde en het dna dat ik kreeg, de rest van mijn leven koesteren. ●

1 Monique. 2 Puck met drie van haar kinderen. 3 Baby Monique met haar broer en zus. 4 Monique en Rutger Hauer in *Turks Fruit*. 5 Monique met haar tweede echtgenoot Edwin de Vries, met wie ze sinds 1991 getrouwd is. 6 Monique nu. 7 Een jonge Monique.

FOTO'S MONIQUE OP VORIGE PAGINA: ESTHER GEBUIS, GETTY IMAGES, ANP